

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sifre Tere ‘Aśar - ‘im Perush Rashi ve-targum Ashkenazi u-ve’ur

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 595 [1834 oder 1835]

הינפצ רפס

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9129

ס פ ר צ פ נ י ה

מתורגם ומבואר

מאת וואלף כטוה"ר יוסף זצ"ל מדעסויי.

ונוסף לו

פירוש רשיי ז"ל.

ולמלוח לועזיות אשר בו

נספחה לסוף שנים עשר חנביאים

העתקה ובאור

מאת המדפיס משה הלוי לנדא.

שנת ת"ק צ"ה לפ"ק.

ZEPHANJA.

פראג

דרוק אונד פערלאטג דעס משה הלוי לנדא.

ДЕГ УЕЛ

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

ИЛИ

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

ИЛИ

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

ИЛИ

ИЛИ ИХЪ СМЪСЛА

א (א) דְבַר-יְהוָה | אֲשֶׁר-הָיָה אֵלַי-
 צְפַנְיָה בֶן-כוּשִׁי בֶן-גְּדַלְיָה
 בֶן-אֲמַרְיָה בֶן-חֻזַּקְיָה בִּימֵי
 יְאֲשִׁיָּהוּ בֶן-אֲמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה:
 (ב) אָסַף אָסַף כָּל מַעַל פְּנֵי הָאָדָמָה
 נְאֻם-יְהוָה: (ג) אָסַף אָדָם וּבְהֵמָה
 אָסַף עוֹף-הַשָּׁמַיִם וּדְגֵי הַיָּם
 וְהַמְכַשְׁלוֹת אֶת-הָרָשָׁעִים
 וְהִכְרַחְתִּי אֶת-הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי
 הָאָדָמָה נְאֻם-יְהוָה: (ד) וְנִטְיִיתִי
 יָדַי עַל-יְהוּדָה וְעַל כָּל-יְוֹשְׁבֵי

א (א) דעם עוויגען וואָרט,
 וועלכעס דעם צפניה, זאָהן
 כושי'ס, זאָהן גדליה'ס, זאָהן
 אמריה'ס, זאָהן חזקיה'ס וואָרט,
 אין דער רעגיערונגס צייט
 יאשיהו'ס זאָהן'ס דעם אמון
 קעניגס צו יהודה.

(ב) „צערניכטען ווילל איך,
 „אללעס צערניכטען פֿאַם
 „ערדבאָדען הינוועגן“ שפּריכט
 דער עוויגע. (ג) „צערניכטען
 „מענשען אונד פֿיה, צערניכט
 „טען געפֿלגעל אונד פֿישע,
 „דיזע פֿאללשטריקקע זאָממט
 „דען פֿרעפֿלערן. אויסראָטטען
 „ווילל איך דאָז מענשען-גע-
 „שלעכט פֿאַם ערדבאָדען הינ-
 „וועג!“ שפּריכט דער עוויגע.

ירושלים

(ד) „איך שווינגע ביינע גייסעל איבער יהודה אונד ירושלים איינוואָהנער, פֿער-
 באַננע

ר ש י

א (ב) אסף אסף. ל' כליון כמו (שופטים י"ח) ואספת את נפשך דמיכה ואל"ף מסרה
 נתיבה שנייה שהי' היה לו לכתוב אסף אלל יש כאלה הרבה כמו לא יהל שם ערבי
 (ישעיה י"ג) שהוא כמו יאהל: (ג) והמכשלות את הרשעים: הם העכ"ס:

אז

ב א ו ר

א (א) צפניה בן כושי וגו' בן חזקיה, לדעת קל"ת זה חזקיה מלך יהודה, ואינו מוכרח.
 ועכ"פ אבותיו היו גדולי היחס ומן החשובים שבעם, על שיתם המקרא את צפניה בס:
 ונבואתו היתה קודם שצבו יאשיהו ויהודה מרעתם (כד"ק), ולדעת אחרים היתה אחר שצבר
 יאשיהו את הבעל, והעד שאמר (פסוק ד') את שאר הבעל (עיון הקדמה שהארכנו בענינים
 אלה). נבואת צפניה נחלקת לב' חלקים: החלק הא' נמשך עד פרשה ג', תוכן ענינו ליעד
 (נפרשה א') העונש המר והנמהר על החגירות עבודת הבעלים והתרחקם מהאמונה האמיתית
 בה', עד שיגרום זה כליון גמור בכל הארץ, ומתוך כך ישוב הנביא לעורר את לבנם (נפרשה
 ב') לשוב אל ה' ולבקש לזק וענות אמת, עד לא יכרוץ הזעם עליהם, ויסיים החלק הזה
 בנצרת נחמה, שישוב ה' לפקוד את עמו ברחמים ולשפוך חמתו על העמים אשר היה ישראל
 לזרפה להם. 'החלק הב' מתחיל בפרשה ג' ונמשך עד תום הספר, תחלתו דברי קנטורין
 ותוכחה על מעלליהם הנשחתי', ומתחת אמרי מוסריו נלפנו יעודי העונש על חרבן הארץ,
 עד כי לבסוף ישוב לפתוח להם פתח תקוה ולבשר ביאת מועד וזמן שיהיו טהורים וזכים בעבודת'
 ואמונתם, ויהיו לשם ולתהלה בכל עמי הארץ: (ב) אסף אסף, הראשון מקור מן נמי פ"א
 מלשון אסיפה, והשני עתיד מנחי העיון מענין ספו תמו. ובעבור שהוא מבין הכנד הוא
 יולא, וענינו שאכלה את כל מי מעל אדמת ישראל (מרד"ק): (ג) והמכשלות, באר דבריו שאמר לכלות
 את כל מי על שהוא תקלה לאדם לחטוא בהם. אח הרשעים, עם הרשעים. והכרחי את האדם,
 אעשה אותם כליון גמור שלא ישאר להם שום שארית ונין וכנר בארץ: (ד) ונטיח ידי, ד"מ

במי

תרגום אשכנזי

באננע אויס דיעזער געגענד
דען נאך צוריק געכליעבע.
נען בעל, זא וויא דען נא.
מען דער זאננען פריעסטער
אונד אפפער געווייהטען;
(ה) נעכסט דענען, דיא אויף
דען דאכצינגען דאז הימ
מעלסהער אנבעטען, יענע
געטצענדיענער, דיא באלד
דעם עוויגען, באלד דעם מלך
שווערען. (ו) פערנער דיא,
וועלכע דעם עוויגען אכטרינג
ניג וואורדען, זא וויא ענד.
ליך דיאיעניגען, וועלכע איהן
ניע געוובט, ניע ערפארשט.
(ז) עם פערשטוממע אללעם
פאר דעם צארנבליק דעם עווי
גען וועזענס! דער טאג דעם
עוויגען איזט נאחע; דאז מאהל

צפניה א

ירושלם והכרתי מן המקום הזה
את שאר הבעל את שם הכמרים
עם הכהנים: (ה) ואת המשתחיים
על הגגות לצבא השמים ואת
המשתחיים הנשבעים ליהוה
והנשבעים במלכם: (ו) ואת
הנסוגים מאחרי יהוה ואשר לא
בקשו את יהוה ולא דרשו:
(ז) הם מפני אדני יהוה כי קרוב
יום יהוה כיהיו יהוה זבח
הקדיש קראו: (ח) והיה ביום זבח
יהוה ופקדתי על השרים ועל-

בני

איזט בערויטעט, דיא געסטן זינד איינגעלאדען. (ח), זאן דיעזעם טאגע דעם גאט.
טעסערריכטס ווערדען איך פירסטען אונד פרינצען היימוזבען, זא וויא אללעם,
וואס

ר ש י

(ד) את שאר הבעל. שלא תהא שארית לזכרונו: הכמרים עם הכהנים פלחיהו עם כומריהם: (ה) ואת
המשתחיים הנשבעים לה. וחזרים ונשבעים במלכם לעכ"ו לומר אם אין את מאמין בשביעת ה'
הריני נשבע לך בעכ"ו: (ז) הקדיש קראו. אימן חילותיו ליום מועד:

הז'ג

ב א ו ר

במיקשירים את ידו הנטויה לענוש את מורדיו. את שאר הבעל, מה שנשאר עוד בעבודת
הבעל, כי מלכי יהודה אשר יאשיהו הזיקו עוד בע"ז כחבר במלכים: את שם הכמרים, כת
כהני עובדי קמה, ונקראים כן על שהיו לבושי שזור. עם הכהנים, שאר מיני כהני הבעל:
(ה) ואת המשתחיים על הגגות וגו', בתי ארלות מורח היו להם גגות משועזות ומוכשרות
לכל עסקי בני אדם עליהן, וכונו עליהם מזבחות לקטר למלכת הזמם (מלכים ב' י"א י"ח,
כ"ג י"ב, ירמיה י"ט י"ג, ל"ב י"ט). הנשבעים לה' וגו', היו פוסחים על שמי הסביבים
לשחף ע"ז בעבודת ה' יז'. ויתכן עוד טעם המקרא, הנשבעים לה' ר"ל אשר הם מושבעים
ועומדים לה' בהר סיני והמה שזעו בו להשתחוות לאלילים. במלכם, היא ע"ז שהמליכה
עליהם (רד"ק), ויתכן שהיא מענין שם מולך, וכן תרגמי: (ו) ואת הנסוגים וגו', זכר
עוד כת אשר אשר נזרו חזור מעבודת האל ית' שעבדו בתזלה. ואשר לא בקשו וגו', המה
פאזמרים לא ייטיב ה' ולא ירע ומה שדי כי נעבדנו: (ז) הם, לכל הכתות שזכר אשר עזה
הסו ודומו מפני ה' אשר בגושי רע להכרית מארץ זכרם. כי קרוב יום ה', שיקום נקמתו
בכם. באהביו ה' זבח וגו', ד"ג הכס ית' הבין זכר לטובת הרשעים וימן לאותו זבח קרוואו,
ואם עיף השמים וזית הטדה לזבל הזללים: (ח) ופקדתי, סקודת עונש והרג. על השרי'
וגו'

תרגום אשכנזי קמא

„וואס זיך אין אויסלענדישעם
 „פראַכטגעוואַנד היללעט.
 „(ט) אן דיעזעם טאָגע זוכע
 „איך היים יעדען שנעללפּים.
 „סיגען דיענער, אללע דיא
 „איהרעס העררן הויז מיט רויב
 „אונד טרוג אַנפֿללען. (י) אן
 „דיעזעם טאָגע, שפּריכט דער
 „עוויג, ווירד וועהקלאַגען
 „פֿאַם פֿישטהאַרע הער ערטאָ.
 „נען; יאַממערגעשרייאַ אויס
 „דעם קעניגליכען פּאַללאַם.
 „טע, ענטזעצליכעס געווייטמער
 „פֿאַן דען היגעלן העראַב.
 „(יא) איהר אַם מינק־האַממער
 „ווילענדען, שטיימט קלאַגע.
 „לידער אן! צערשטערט אױט
 „נן דיא גאַנצע צונפֿט דער
 „קויפֿמאַנשאַפֿט, צערניכטעט

בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל־הַלְבָּשִׁים
 מַלְבוּשׁ נְכָרִי: (ט) וּפְקַדְתִּי עַל כָּל־
 הַדּוֹלָג עַל־הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא
 הַמְּמַלְאִים בֵּית אֲדֹנָיהֶם חָמָס
 וּמְרָמָה: (י) וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא
 גָּאֵם־יְהוָה קוֹל צִעֲקָה מִשַּׁעַר
 הַדְּגִים וַיִּלְלָה מִן־הַמִּשְׁנָה וְשַׁבַּר
 גְּדוֹל מִהַגְּבֻעוֹת: (יא) הַיְלִילוּ יֹשְׁבֵי
 הַמְּכֻתָּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל־עַם כְּנָעַן
 נִכְרְתוּ כְּדִגְלֵי כֶסֶף: (יב) וְהָיָה
 בַּעֲת הַהִיא אַחַפְּשׁ אֶת־יְרוּשָׁלַם
 בְּנֵרוֹת וּפְקַדְתִּי עַל־הָאֲנָשִׁים

הַקְּפָאִים

זינד אללע זילבערשטאַנגען. (יב) „צו דיעזער צייט ווערדע איך ירושלים מיט ברענונענע

דען

ר ש י

(ט) הדולג על המפתח. ת"י דמהלכין בנימוסי פלשתאי שלא היו דורכים על מפתח דגון שנאמר ע"כ
 לא ידרכו כהני דגון וגו' (ש"א ה'): (י) משער הדגים. ת"י מתרע נוניא ושער היה בירושלם וכך
 שמו: מן המזנה. משער העיפות שהוא שני לו: (יא) ישבי המכתש. נחלא דקדרון שעמיק כמכתשת
 זה ת"י. ומ"א משער הדגים זו עבו הנחונה בחיקי של היס שזס נלודים דגים הרבה. מן
 המזנה לוד שהוא מזנה לירושלים. מהנבעות זו לפירי שיושנת בראשי ההרים כלפור. יושבי
 המכתש זו טבריא שעמוקה מכל הא"י: כי נדמה כל עם כנען. ת"י ארי איתכר כל עמא
 דדמן עובדיהון לעובדי עמא דארעא דכנען: כל נטילי כסף. כל עתירי נכסים טעונה משא
 כסף וזהו כמו (משלי כ"ז) כונד האבן ונטל החול ל' משא: (יב) אחפש את ירושלם בנרות.

ב א ו ר

וגו', שהיו באותו עתה להסית עם ה' לע"ז. ועל כל הלבשים מלבוש נכרי, המה הגדולי
 המתנאים בלבושיהם ללבוש כנדי עם נכרי, כדי שיבדלו משאר העם: (ט) על כל הדולג על
 המפתח, עבדי המלך הבאים למלאות בית אדוניהם חמס ומרמה ממה שלקחו יגיע האדם
 בחזקה, ובהכנסם לבית המלך יעברו על מפתח הבית בחכמה ובדלוג מרוב שמחם (מדברי
 הראב"ע): (י) קול צעקה, ישמע בכל העיר ירושלים. משער הדגים, המוכר בס' עזרא,
 והוא היה במזרח לעיר. ויללה מן המשנה, השער שהיה שני לו, ולדעת הראב"ע מן
 ארמון מזנה למלך שהוא בחוף העיר. ושבר גדול מהגבעות, שהמה סניב לירושלים:
 (יא) ישבי המכתש, תרגמתי לפי באור הרד"א ז"ל שיושבי המכתש אמר על פועלי המטבע
 שהם חמיד מכתשים במכתש עכ"ל, ועליהם אמר כי נדמה כל עם כנען, כת הסוחרים.
 וכרתו כל נטילי כסף, המשאות של כסף (במרחק כל"א) המוכנים לעשות מהם מטבעות:
 נטילי, שס, כמו נטל החול: (יב) אחפש וגו', ע"ד משל כמו שמחפש אדם הדבר כנר כן
 אפסח

הַקְפָּאִים עַל־שְׁמֵרֵיהֶם הַאֲמִרִים
 כָּל־בָּבֶס לֹא־יִיטִיב יְהוָה וְלֹא יִרְעֶ׃
 (יג) וְהָיָה חֵילָם לְמִשְׁפָּה וּבְתִיחֶם
 לְשִׁמְמָה וּבְנֵי בָתִּים וְלֹא יֵשְׁבוּ
 וְנָטְעוּ כִרְמִים וְלֹא יִשְׁתּוּ אֶת־יַיִנָם׃
 (יד) קָרוֹב יוֹם־יְהוָה הַגָּדוֹל קָרוֹב
 וּמֵהָר מְאֹד קוֹל יוֹם־יְהוָה מֵרִצְרַח
 שָׁם גְּבוּר׃ (טו) יוֹם עֲבָרָה הַיּוֹם
 הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה יוֹם שָׂאָה
 וּמִשׁוֹאָה יוֹם חֵשֶׁךְ וְאִפְלָה יוֹם עָנָן
 וְעַרְפָּל׃ (טז) יוֹם שׁוֹפָר וְתִרְוַעָה
 עַל הָעָרִים הַבְּצֻרֹת וְעַל הַפְּנֹת
 הַגְּבוּהוֹת׃ (יז) וְהִצַּרְתִּי לְאָדָם וְהִלְכּוּ

דען לאמפען דורכ׳ווען, אום
 דיא גראסען צו בעשטראפען,
 דיא רוהיג אויף איהרען הע׳
 זען זאמץ ראסטען אונד אים
 הערצען וועהנען; וועדער גו׳
 טעם נאך בעזעם פארדערט
 דער עוויגע. (יג) זא זאללען
 דען איהרע גליקסג׳טער צור
 ביי טע איהרע פאללעסטע צור
 וויסטע ווערדען; דיא הייזער,
 זען איהנען ערבויעט, ווער׳
 דען זיא ניכט בעוואהנען;
 אין דען וויינבערגען, דיא זיא
 אנגעלעגט, דעם וויינס ניכט
 געניעסען. (יד) נאהע איזט
 דער ענטזעצליך גראסע טאג
 דעם עוויגען, נאהע, זעהר
 שנעלל הערכייא אילענד; איין
 טאג דעם גער׳ישעאללען גע׳
 טעזעם, דעם ווילדען זיעגם׃

כעורים

געשרייא איינעם וויטהריכט עהנליך. (טו) איין טאג דעם וויטהענדען גריממעס, איין טאג
 דער נאטא אונד דעם דראנגזאלס, איין טאג דעם גרויענפאללען פֿערהעערענס, איין
 טאג דער גרייל כען דונקעלהייט, איין טאג דעם דיסטערן געוועלקס אונד נעבעלדונ׳
 סטעם, (טז) איין טאג דעם שמעטטרענדען פֿאזוונען = שאלל׳ס אויף אללען פֿעסטען
 בורגען, אויף אללען האהען טהירמען. (יז) זא ווערדע איך דיא מענשען ענגסטגען,
 דאס

ר ש י

אדקדק בעוונותיהם: הקפאים, הטופים על שמריהם וילך הכרזל (מ"ב) מתרגמין וקפא פרזלא:
 האמרים כלבבם לא ייטיב ה' - לעושי רכונו; ולא ירע - לעונרי רכונו: (יד) מר לרח שס גנור.
 הגבור ינרח שס בקול מר: (טז) יום שאה - ל' שממון; ומשואה - שממון יותר: (יז) והלרתי לאדם.

ב א ו ר

אחפא את ירושלים לנער כל הפושעים שבה (רד"ק); הקפאים על שמריהם, מאמר משלי
 על היושבים שקטים ושאננים ובוטחים בחילם וכן ירמיה אמר השקטים אל שמריהם (ירמיה
 מ"ח י"ח), כי הדבר העומד על מעמדו ואינו נע נקרא קפאון. לא ייטיב ה' וגו', כי לא
 יאניח בתחתונים: (יג) ובנו בתים ולא יישבו, ויין המחנרות בענין, וטעמו הבתים שנו
 כנר לא ישנו בהם עור, וכן הכרמים שנטעו לא ישתו את יינם: (יד) ומחר, תאר נפלא
 ושנח אני את המתים. מר צרה וגו', שעורו שס גבור לורח מר, וטעמו כי יהיה קול היום
 הכורח הזה קול מריכות כקול ענות גבורה היולא מפי גבור מלחמה: (טז) יום שאה ומשואה,
 שממון גדול. יום חשך ואפלה וגו', כל אלה התוארים משל על הפלגות הלרות: (טז) יום
 שוש׳ וחרועה, תרועת מלחמה. השנוה, הס המגדלות: (יז) והצרותי, ת' יואטיק, שיה'

צ פ נ י ה א ב

בְּעוֹרִים כִּי לִיהוָה חָטְאוּ וְשָׁפַךְ
דָּמָם כַּעֲפָר וּלְחֶמֶם כַּגִּלְלִים:
(יח) גַּם-כִּסְפָּם גַּם-זָהָבָם לֹא-יוּכַל
לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֲבַרְתִּי הַזֶּה וּבְאֵשׁ
קִנְאָתוֹ תֹאכַל כָּל-הָאָרֶץ כִּי-כָלָה
אֶךְ-נִבְהָלָה יַעֲשֶׂה אֶת כָּל---

וְיֹשְׁבֵי הָאָרֶץ:

ב (א) הַתְּקוּשׁוֹ וְקוּשׁוֹ הַגּוֹי לֹא
נִכְסָף: (ב) בְּטָרֶם לֵדַת הַקֶּ
כְּמוֹץ עֵבֶר יוֹם בְּטָרֶם לְאִיבּוֹא

עליכם

ח ר ג ו א ש כ נ ז י ק מ ב

דָּאָם זֵיא בְּלִינְדֵעֵן גְּלִיד, אֹכֵי
הָעֵר שְׁלִיכֵעֵן (רֵעֵן זֵיא פֵּעֵר
גִּינְגֵעֵן זִיךְ גֵּעֵגֵעֵן דֵּעֵן עוּיִגֵעֵן)
אִיהֵר בְּלוֹט זֶאָלְלֵרֵם שְׁטוּי
בֵּע גְּלִיד, אִיהֵר פִּלִּישׁ וּוִיא
קָאָטְהִי יִפֵּעֵן אֹמְהֵר גֵּט
שְׁטֵרִיעֵט ווערדען". (יח) זֶאָן
וּוִירד זֵיא נִיכְט זִילְבֵּעֵר נִיכְט
גֶאָלד שִׁיטְצֵעֵן קֵעֵנְעֵן, אָן דֵּיעֵי
זֵעֵם רֶאָכְטֶאָגֵע דֵּעֵם עוּיִגֵעֵן;
ווען זִיין פִּיעֵרֵא יִפֵּעֵר אִים גֶאָט
צֵעֵן לֶאָנְדֵּע אויפֿלֶאָדֵּרֵט; ווען
אִינֵע שְׁרֵעֵקֶפֶֿאָלֵלֵע צֵעֵרְנִיכֵי
טוֹנֵג זִיךְ אִיבֵּעֵר אָלֵלֵע אִינֵי
וּוּאָהֵנֵר פֵּעֵרְבֵּרִיטֵעֵט.

ב (א) שְׁטֵעֵלֵלֵע אֹנְטֵעֵרוֹזֵי

כֹּונֵג אָן, פִּרִּיפֵּע אֹנְדֵּר בֵּעֵסֶסֶרֵע רִיד, אָ, דוּא אֹנְפֵּרֶשְׁעֵכִיטֵעֵם פֶּאָלֵק! (ב) בִּיפֵּאָר
דָּאָ שְׁטֵרֶאָגֵעֵזֵעֵטֵט עֵנטֶשְׁטֵעֵהֵעֵט (דִּיא צִיט פֵּעֵהֵרֵט שְׁנֵעֵלֵל פֶּאָרִאִיבֵּעֵר וּוִיא שְׁפֵרִיא); דָּא
דֵּעֵם

ר ש י

לִּישְׂרָאֵל הַקְרוּיִם אִדָּם: וּלְחֶמֶם. בָּשָׂר וּל' עֲרֵבִי בָשָׂר קוּרִין אֵל לֶחֶם: כַּגִּלְלִים. רִישִׁי:

ב (א) הַתְּקוּשׁוֹ. הַתְּקוּשׁוֹ אִסְכּוּ יַחַד כְּמוֹ לְקוּשׁ קֵשׁ (שְׁמוֹת ה'): וְקוּשׁוֹ. מֵעֵשִׂיכֵם הַשּׁוּ
מֵעֵשִׂיכֵם לְדַעַת קוֹנֵס וְזו"ל דְּרָשׁוּ קָשׁוּט עֲנִמְךָ וְחֵ"כ קָשׁוּט אֲחֵרִים עָשׂוּ שְׁנִיכֵם ל' הִיקֵשׁ
אִדָּם הַמְשׁוֹה עֲנֵמוּ וְשֵׁר דְּרָכּוֹ: הַגּוֹי לֹא נִכְסָף. דֵּלֵא חֵמֵד לְמִיתָב לְחֹרִיתָא: (ב) בְּטָרֶם לֵדַת
חֵק. לִפְנֵי בֵּא הַגּוֹזֵר: כְּמוֹץ עֵבֶר. ה"ז מִקְרָא קֶלֶר כְּמוֹץ הַיּוֹנֵר מִלִּפְנֵי רוּחַ וְכַעֲשֵׂן הַעוֹבֵר
מִלִּפְנֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא תְּרַגְמוֹ שֶׁל עֵבֶר יוֹם כִּי וְתַהוֹן דְּמֵן לְכַמּוֹלֵא דְנִשְׁבֵּא בֵּיה רוּחַא וְכַתְּנֵלֵא
דְּעֵדִי

ב א ו ר

לֶחֶם דֹּאכּוֹן נֶפֶשׁ. כַּעֲפָר, הַנֶּטְפֵךְ אֹנֵה וְאֵ ה. וּלְחֶמֶם, בָּשָׂר, וְעֲרֵבִי בָשָׂר קוּרִין אֵל לֶס
(רש"י). כַּגִּלְלִים, כּוֹנֵל הַנּוֹרֵק בִּשְׂאֵפּוֹת: (יח) כִּי כָלָה אֶךְ נִבְהָלָה, כִּלְיִן גַּמּוֹר אֲשֶׁר מִתּוֹלְדָתוֹ
לְהַנְהִיל עֲלֵיו ב"ח:

ב (א) הַחֲקוּשׁוֹ וְקוּשׁוֹ, עֵינִין חֲפּוּשׁ וּלְקִיטָה, כְּמוֹ לְקוּשׁ קֵשׁ, וּפִי' חֲפּוּשׁוֹ וּבְחֵנוּ מֵעֵשִׂיכֵם
וְדִרְכֵכֶם, וְהַכֹּכֵל לְחֹק, וְחֵ"ל דְּרָשׁוּ מֹזֵה קָשׁוּט עֲנִמְךָ וְחֵ"כ קָשׁוּט חֲחֵרִים. הַגִּי' לֹא בִכְסָף,
ה"א הַגּוֹי לְקִרְיָא, זֵעֵמֹ אֲתָה עֵם בְּלַתִּי הַכֹּלֵס מִמֵּעֵשִׂי. נִכְסָף, חֲרִפָּה נִלְשׁוֹן אֲרַמִּית וְנִדְבָרִי
זו"ל נִהְמָא דְכַסּוּפִי: (ב) בְּטָרֶם לֵדַת חֵק, ת"י עַד שֶׁלֹּא תִיפֵק עֲלֵיכּוֹן גְּזִירוֹת בֵּית דִּין.
כְּמוֹץ עֵבֶר יוֹם, לְדַעַתִּי הוּא מֵאֲמֵר מוֹסַגֵּר, מֵעִיר וְבֹא כִי הוּ"ן חֵלֶף וְעֵבֶר מֵהֵר כְּמוֹץ, לִכֵּן
כֹּל יִחֲסְרוּ. בְּטָרֶם לֹא. כֹּסֵל הַשְּׁלִילָה. וְעֵינֵינוּ לְדַעַתִּי כְּמוֹ הַמְבִלֵי חֵין קִנְרִים, שְׁחֵסֵר מֵלַת
דְּבַר כְּלוּמֵר אִם הוּא מִפְּנֵי חֲסֵרוֹן דְּבַר שְׁחֵין קִבְרִים בְּמַלְרִים, וְכֵן פִּה הַעֵינִין, בְּטָרֶם מִכִּוְּתֵי
הַזְּמַן שֶׁאֵז לֹא יִבּוֹא עֲלֵיכֶם וְגו'. וְהוּא עֵסֵם הַמְקַף הַמְחַבֵּר שְׁתֵי מִלּוֹת לְאִיבּוֹא, וְעוֹשֵׂם לֶשֶׁם
כִּידוּע לְמִדְקָדְקִים, הִיחַ תֹּאֲרֵ לֹזְמַן הַקּוֹדֵם הַנִּסְתָּר בְּמִלַת בְּטָרֶם (דְּעֵר נֶחֶךְ נִיכְט גֵּעֵקְוֵהוּ וְנִכְט
צִיט בל"א). וְהוּא נֵעֵמָה הַמְלִיכָה בְּזֵה הַכְּתוּב אֲשֶׁר בֵּה יִדְע הַנְּבִיא לְהַסִּיק זְמַמוֹ, כִּי יִתְעוֹרְרוּ
לְחַשׁוֹבָה מִיֵּד בְּלֵי עֲבוּב, וְכֹל יִאֲמְרוּ עוֹד קוּזֵן לְאֹשֶׁד, כִּי מֵהִיּוֹת הַזְּמַן קָלָה כְּמוֹץ עוֹבֵר
לִכֵּן

עליכם חרון אף יהוה בטרם לא יבוא עליכם יום אף יהוה: (ג) בקשו את יהוה כל ענוי הארץ אשר משפטו פעלו בקשו צדק בקשו ענוה אולי תסתרו ביום אף יהוה: (ד) כי עוה עזובה תהיה ואשקלון לשממה אשדוד בציהרים יגרשוה ועקרון העקר: (ה) הוי ישבי חבל הים גוי כרתים דבר יהוה עליכם כנען ארץ פלשתים והאבדה תיד מאין יושב:

והיחה

דעם עוויגען צארן אייד נאך ניכט געטראפען, דער ראַ כעטאג דעם עוויגען נאך ניכט הערבייא געאילט. (ג) זוכט דען עוויגען איהר זאנפטמי טהיגען אים לאנדע, איהר, דיא איהר זיין רעכט אויסגע איכט; זוכט גערעכטיגקייט, זוכט דעמוטה: פיעללייכט בלייבט איהר געשטצט אים צארגפאללען טאגע דעם עווי גען. (ד) יאדאן ווירד עוה אונ בעוואהנט בלייבען, אשקלון צור וו כמע ווערדען, אשדוד'ס בעוואהנער ווירד מאן אים העל לען טאגע אויכטרייבען, אונד עקרון ענטווארצעלן. (ה) וועה דענען דיא אים מעערעסגע.

שטאדע וואהנען, דיר פאלק דער כרתים! אייך כנענים! דיר לאנד דער פלשתים דראהט דעם עוויגען פעהענגנים. גאנץ צערשטערט זאללסט דוא זיין אויס טאנגעל אן איינוואהנער.

דארט

ר ש י

דעדי מן קדם יומא. נ"א כעולא דעדי וכו' זהו ל' לל: (ד) כי עוה עזובה תהיה. כי אס תעשו כן אפקוד על שביניהם הרעים פלשת ועמון ומואב כמו שהנביא מסדרן והולך: בלהרי' יגרשוה. אשדוד שמה ובלהרים אשר ישוד בה קטנ יגרשוה ותהי שדודה. ד"א בלהרים יגרשוה מקום מרעה לאן היה ובלהרים קשה לכאף בו לאן וכן הוא תומר אינה תרביץ בלהרים (שיר ח'): (ה) חבל הים. ספר ימח ול' חבל מדת הקרקע היא שמודדין בחבל כלומר הסמוכים לים: גוי כרתים. עמא דמחיבין לאישתלחה ומי הן יושבי חבל הים כנען ארץ פלשתים כי פלשתים

ב א ו ר

לכן ימהרו להטיב מעשיהם עתה, אף שלפי מחשבתם, בין העתה ובין הזמן המיועד, עוד יתמיד זמן מה, מ"מ לא יחנן לזמן הזה וישבו מיד (ע"ד מאמרם ז"ל אב יום אחד לפני מיתחד), והכפיל והשליש הדברים לחזקם: (ג) כל ענוי ארץ, יסוב הדבור להטובים הנשארים בישראל. בקשו צדק וגו', כלומר חזקו במדותיכם הטובים יותר, אולי תסתרו וגו', שלא תמותו בחרב עם הכלל: (ד) כי עוה, כי אס תעשו כן אפקוד על שביניהם הרעים פלשת עמון ומואב כמו שהנביא מסדרן והולך (רש"י). והמשכיל יראה כי הנביא הניח פה ריקות ורווח בין הדברים (חייב ליקקע) אשר עזב אל הקורא או אל השומע להשיג רעיונו, הנראים בכל זאת מסתר אמריו, והם שאס ישונו יפקדם ה' אלהיהם להשיב שבותם, וחרפה ישיב אל חיק אויביהם. וזה הענין מנועס המליכה, כמו שזכרנו בהקדמה. עוה עזובה, לשון נופל על לשון. בצהרים, שהוא עת המנוחה לגדולים. ועקרון העקר, לשון נופל על לשון, ולא זכר גת, כי ביד מלכי יהודה היתה (רד"ק): (ה) יושבי חבל הים, החלק שהוא סמוך לים פלשתים. גוי כרתים, פלשתים, ככתוב אל נגב הכרתי. וכמר בכוונה בתאר הזה, על שהם מוכנים לכריזה

צ פ נ י ה ב

(ו) וְהִיְתָה חֶבְל הַיָּם נֹת כָּרֶת
רַעִים וְגִדְרוֹת צָאן: (ז) וְהָיָה חֶבְל
לְשֵׁאֲרֵי־בֵית יְהוּדָה עֲלֵיהֶם
יִרְעוּן בְּכַתִּי אֲשַׁקְלוֹן בְּעָרֵב
יִרְבְּצוּן כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
וְשָׁב שְׁבוֹתָם: (ח) שְׁמַעְתִּי חֲרַפְתָּ
מוֹאָב וְגִדְפִי בְּנֵי עַמּוֹן אֲשֶׁר חָרְפוּ
אֶת־עַמִּי וַיִּגְדִּילוּ עַל־גְּבוּלָם:
(ט) לָכֵן חִי־אֲנִי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־מוֹאָב כִּסְדָם
תִּהְיֶה וּבְנֵי עַמּוֹן כְּעַמְרָה מִמִּשְׁק

חרול

שביתם קרי

חרגום אשכנזי קמג

(ו) דָּאָרְט אָן דַּעַם מַעַרְעַרְעַס גַּעֲ
שְׁטאַדע זאָללען הִירטענ־צַעֲלֵ
טע אונד שאַאַפ־הִירדען זיין.
(ז) עס ווערדע צו טהייל דעם
איבעררעסטע דעם הויזעס
יהודה, צו איהרער פֿיהוויידע.
דָּאָרְט אין אשקלון'ס הייזערן
ווערדען זיא אַבענדס איהר רוי
העלאַגער בערייטען, ווען דער
עוויגע איהר גאַטט זיא וויערער
בערענקען, זיא אויס דער גע־
פֿאַנגענשאַפֿט וויעדער הוימי־
פֿיהרען ווירד. (ח) „איך פֿער־
נאהם דיא שמעהונגן מואב'ס
„דיא לעסטערונגען דער קני־
„דער עמון, דיא מיין פֿאַלק
„פֿערהעהנען, איבער איהרע
„צערשטערטען גרענצען

„גראַם טהון.“ (ט) דָּאָרום שפּריכֿט דער עוויגע צבאות דער גאָטט ישׂראֵל'ס, „בייא
„מינעם עוויגען דאָזיין! מואב זאָלל וויא סדום, עמוֹן'ס קינדער עמורה גלייך; איין גע־
פֿראַם

ר ש י

יושבים על שפת הים האחרון במערבה של ארץ ישראל בתוך מזרי תחומיה ואף שדורשו
יהונתן לכלייה גוי כרתים מדינה היא בפלשתיים ושמה כרתי וכה"ל בלְקַלְג נחמו כשענו על נגב
הכרתי ועל אשר ליהודה ות"י על דרום כרתי ולמטה כתוב בכל השלל הגדול אשר לקחו מארץ
פלשתיים ומארץ יהודה: (ו) נות כרת רועים. נוה עראי שיכרו זה הרועים לחם בבוקר.
כרות ל' ויכרה להם בירה גדולה (מ"ב ז'): (ז) והיה חבל לשארית בית יהודה. והיה אותו
הגבול גורל לשארית בני יהודה. חבל זה ל' גורל הוא וכן ת"י ויהי עדנא לשארית דבית יהודה:
(ח) אשר חרפו את עמי. כשהיו מוליכין ישראל בגולה ללד ארץ כשדים והיו עוצרין דרך עמון
ומואב ורואים ישראל בוכים וגיגחיס ולועקין היו מונין אותן ואומרים מה לכם סגופים מה
חבנו הלל לבית אביכם אתם הולכים בעבר הנהר ישנו אבותיכם מעולם: ויגדילו על גבולם.
ויתנאו על גבולם: (ט) כי מואב כסדם תהיה. גם אתם לקדמתכם חבנו לוע אביכם לא
מסדום היה: ממשק חרול. השמעת קול כמו משק גיבס (ישעיה ל"ג) ואף מ"ס הראשונה
יסוד היא בתיבה כמו ממשק הסוכך (יחזקאל כ"ט). ממשק חרול השמעת קול חרולים הגדילים
שס

ב א ו ר

לכריתה ולאבדן: (ו) נוח, הקבוץ מן נוה שהוא מטעם משכן. כרות רועים, מקום שבו
הרועים להיות שם מקניהם וכלאים (מרד"ק): (ז) לשארית בית יהודה, צעת הפקידה.
בבתי אשקלון, אשר לפנים ישנו גם חרי ארץ, עתה בערב ירבלון גם הלחן בשונם מהמריעה:
(ח) שמעתי, הנביא יעבור על כל שכיני ח"י אשר שקפו על משנתיה. ויגדילו על גבולם,
של ישראל שהיו רואים חרב, הרמינו פה הארצנו לשון בלחוק וגדוף: (ט) ממשק חרול, ל'
השמעת

תרגום אישכנזי

פראססעל פאן נעססעל, איין
וואלציגער באדען, איינע עוויי
גע אדע ווערדען, דעם איי
בעררעסטע מיינעם פאלקעם
וואללען זיא צור בייטע ווער
דען; אונר דיא נאך אייב
ריינען מיינער נאציאן,
ווערדען זיא צום אייגענטהיי
ביע ערהאלטען. (י) דיעם
איהרעם שטאלצעם זועגען,
דאס זיא זא איהרען העהנענדן
שפאטט ווידער דעם עוויגען
פאלק איסשטיסען. (יא) פֿירכט
באר ווירד איהנען דער עוויגע
ווערדען, ווען ער אללע געט,
טער דער ערדען צערניכטעט;
דאן ווערדען איהן אללע ענטי
פֿערנטען קיסטענען עלקער אנ
בעטען, יעדער אין זיינעם
פֿאטערלאנדע. (יג) אויך
איהר כושים! ווערדעט דורך
ביין שווערדט געפֿעללט.

צפניה ב

חרול ומכרה מלח ושמה עד
עולם שארית עמי יבזום ויתר גוי
ינהלום: (א) זאת קהם תחת גאונם
כי חרפו ויגדלו על עם יהוה
צבאות: (ב) נורא יהוה עליהם
כי רזה את כל אלהי הארץ
וישתחוולו איש ממקומו כל
איי הגוים: (ג) גם אתם כושים
הללי חרבי המה: (ד) ויט ידו
על צפון ויאבד את אשור וישם
את גינה לשמה ציה כמדבר:
(ה) ורבצו בתוכה עדרים כל
חירתו גוי גם קאת גם קפד

בכחחריה

(יג) הין נאך נאָרדען ווירד ער זיינע שטראַפֿענדיגע האַנד לענקען, דאָרט אשור'ס רייך צער
שטערען, דאָן פֿרעכטיגע נינוה צור וויסענדייא באַפֿען, צור גרייליכען איינאָדע. (יד) היר ווירד
נון איין הירטענלאַגער זיין, פֿיר העערדען פֿערשיעדענען פֿיעהעם; פֿעליקאן אונר איגעל

ני

ר ש י

סס מאין עובר וכן נוקשין זו על זו ומשמעות קול: ומכרה מלח. מקום כריית מלח: (יא) כל
אלהי התיש כחם: וישתחו לו. כשיראו שנתקלקלו ירחין: (יב) גם אתם כושים. כשגלו ישראל
מעבר לנהרי כוש: (יג) על לפון. אשור כלפון אלל בכל: נינוה. היא ראש לאשור: (יד) כל
חיתו גוי. כל בהמות הגוים: קאת וקמד. עופות: בכחחריה. פומיל שבראש הכנ: חרב
צקף. המורכן יהיה ניכר כסיכי הכית: קול ישורר בחלון. קול העופות מלפנים בחלונות:

ב א ו ר

השמעת קול מקשקוש החוליים זה בזה נשזב הרוח בהם. ומכרה מלח, מקום כריית מלח:
שארית עמי יבזום, נשזבס מגלות כנל. ויהר גוי, כפל ענין כמ"ס. גוי ביו"ד שרשי לכל
ויו"ד הכנוי נפלה מהמכתב ונשררה במכתב: (יא) כי רזה, פועל עבר מן ומשמן כשיריחה,
ענינו יכחש את כל אלהי העמים: (יב) גם אהם כושים, שגלו שם ישראל מעבר לנהר כוש
(רש"י). הללי חרבי המה, נסתר במקום נוכח, כמו כולם תשובו ונאלו נא (חייב י"ז י"א):
(יג) על צפון, זה כנל שהיא מזרחית לפנות לא"י (רד"ק). ויאבד את אשור, שגלו שם
עשרת השבטים (הנ"ל): (יד) כל חיתו גוי, ר"ל מיני חיות אונות. קאת וקמד, מיני עופות:
בכחחריה

צ פ נ י ה ב ג

בְּכַתְּרוֹתֶיהָ יִלְיָנוּ קוֹל יִשׁוּרָר
בְּחֵלוֹן הָרֵב בְּסָף כִּי אֲרוּהָ עֵרָה:
(טו) זֹאת הָעִיר הָעֲלִיזָה הַיּוֹשֶׁבֶת
לְבָטַח הָאָמְרָה בְּלִבָּהּ אֲנִי
וְאֶפְסִי עוֹד אֵיךְ הִיְתָה לְשִׁמָּה
מִרְבִּין לְתִּיהָ כֹּל עוֹבֵר עָלֶיהָ
יִשְׂרָק יָנִיעַ יָדוֹ:

ג (א) הוֹי מוֹרָאָה וּנְגַאֲלָה הָעִיר
הַיּוֹנָה: (ב) לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל
לֹא לָקָחָה מוֹסֵר בְּיָדָהּ לֹא
בְטָהָה אֶרְאֵלֶיהָ לֹא קָרְבָה:
(ג) שָׁרִיָּה בְּקָרְבָהּ אֲרִיּוֹת שְׂאֲגִים

שְׂמִיָּה

חרגום אשכנוי קמד

ניסטען און איהרען פֿערציער.
טען פֿפֿאָסטען; ווילדער פֿאָ.
געלואנג און דען פֿענסטערן,
טריממער און דעם טהארעם
שוועללע: דען צערשפליטטערט
איזט דאָ צעדערן געטאָפֿעל;
(טו) אָ, דיעזע פֿרעהליכע
שטאָרט, זיא, דיא זא זיכער
וואָהנט, אים הערצען וועהנט:
מיר גלייכט קיינע ווייטער! אָך,
פֿערדעט ליעגט זיא נון, איזט
צור לאַגערשטעטטע דעם וויל.
דעם געוואָרדען! ווער פֿאָר,
איבער געהעט שלעגט דיא
הענדע שטוינענד צוואַממען.
ג (א) וועהע דער בעפֿלעק-
טען, אונזויבערן טיראָננען-
שטאָרט! (ב) אונאַכטזאָם דער
וואָרנענדען שטיממע, ניממט

זיא קיינע לעה-ע און, האָט קיין פֿערטרויען אויף דען עיווגען, געהערט זיך איהרעם גאָטטע
ניכט. (ג) דיא פֿירסטען אין איהרער מיטטע, זינד בריללענדען לעווען גלייך; דיא ריכט-
טער

ר ש י

כי ארוה ערה. כי ארוה עקר ושר כמו ערו ערו (תהלים קל"ו). וי"ת ושללה סתרו הוא
ג' הבית הספון בחרו שאלו בני אנוש מסכנין בנסרים של עין: (טו) ואפסי. ואסס זולתו:
ג (א) הוי מוראה ונגאלה. עד עכשו דבר בניונה ועכשו חוזר על ירושלים הוי שתהא לבו
ולשתי כחוי ותהא מנואלת בחן עונה: מוראה. כמו מוראתה (ויקרא א') ואמתך
כחוי (נחום ג'): העיר היונה. פותה כיונה אין לב:

זאבי

ב א ו ר

בכשתוריה, פומ"ל (ל"ל פאממעס, עפפֿעל, קעפפֿע, בל"א) שבראש הגג (רש"י). קול
ישורר, העוף. הרב בסף, חרבן יהיה בסף השער (רד"ק): כי ארוה ערה, קרוי הכתים
האשונים בחרו נשבר ונגלה: (טו) זאת העיר, כיונה. העליוה, לאן שמחה. ואפסי עוד,
ל"ל אין עוד זולתי:

ג (א) הוי מוראה, פה מתחלת נבואה שנייה כאשר רמזתי בתחלת הספר, וחוכן ענינה על
בטול הלדק והתנשאות העול בחרן יבודה, והתחיל הדבור נגד ירושלים ראש הממלכה
לננותה מוראה ונגאלה, על מעשיה המתועבים. מוראה פעול מהכבד והחולס במקום קמן
חסף או שורק, וענינה ענוף ולכלוך, כמו מראתה בנולתה (ויקרא א' י"ו) וכן ונגאלה מזה
הענין כמו נגאלו בדם. והוא כפול במ"ש (רד"ק). העיר היונה, ה"א הקריאה. ומלת היו"ן
חוזר לעיר מענין לא תונו: (ב) לא שמעה בקול, מוריה. אל אהיה לא קרבה, לא תחפון
קרבת אלבים: (ג) שריה, חוטשים וגוחלים באריות שאגים לטרופ טרף. זאבי ערב, היולאי
בערב

שפטיה זאבי ערב לא גרמו
 לבקר: (ד) נביאיה פוחזים אנשי
 בגדות כהניה חללו קדש המסו
 תורה: (ה) יהודה צדיק בקרבה
 לא יעשה עולה בבקר בבקר
 משפטו יתן לאור לא נעדר ולא
 יודע עול בשת: (ו) הכרתי גוים
 נשמו פנותם התרבותי חוצותם
 מבלי עובר נצדו עריהם מבלי
 איש מאין יושב: (ז) אמרתי אך
 תיראי אותי תקתי מוסר ולא

יכרח

טע, גיערועו וועלפען עהנ-
 לך, דיא פאן איהרעם רויבע
 ניכטס איףדען מארגען לאס=
 סען. (ד) דיא פראפהעטען
 פאללער לייכטזין, טרויאלא=
 זעס געזינדעל; דיא פריעסטער
 ענטווייהען דאז הייליגטהום,
 איבען זעלכסט געזעמזלאזיג=
 קייט. (ה) דער עויגע איזט אל=
 ליינגערעכט אין איהרער מיט=
 טע, לעסט אינרעכט ניכטגע=
 דייהען, מיט יעדעס טאנעס
 מארגען שטעללט ער זיין רעכט
 אום ליכט, ניע בלייבט עס צו=
 ריק - דאך שעמט דער לא=
 קטצהאפטע זיך זיינעס אונ=
 רעכטס ניכט. (ו) נאציאנען
 ראטטעטע איך אויס, פער=
 העערטע איהרע וועגע, פער=
 אדעטע איהרע שטראססען, זא דאס ניעמאנד דארויף וואנדעלט; פערוויסטעטע איהרע
 שטערטע, מאכטע ויא מענשען - לעער, פאן קיינעם בעוואהנט. (ז) איך דאכטע:
 וואהל ווירדעסט דוא מיך עהרפירכטען, ווירדעסט בעלעהרונג אננעהמען, דאס דיא
 וואה=
 ר ש י

(ג) זאבי ערב. הממהרים לאכו טרפס בלילה: לא גרמו לבקר. לא השאירו אף העלמו' לגרם לבוקר:
 (ד) חמסי תורה, לא הורו אותה לשאליהם: (ה) ה' לדיק. השרה שכינתו בקרבם ולפיכך אינו יכול
 לראות במעשיהם הרעים כי לדיק היא ואין עולה לפניו: משפטו יתן לאור. ויתן לאור דן דין אמת
 לאמתו: ולא יודע עול בשת. וכ"ז לא נתנו שופטי עול שנתונה אל לבם להחבייש מן הלדיק השוכן
 ביניהם: (ו) הכרתי גוים. הכרתי פורענות על האומות כדי שחראו ותיראו כמו שהיו מסיים
 והולך אמרתי אך תיראי אותי: (ז) ולא יכרח מעונה. ולא יכרחו מדוריה: כל אשר פקדתי
 עליה

ב א ו ר

בערב לבקש טרף. לא גרמו לבקר, כ"כ בעצמם שטופים בחלות החמס והטרף עד שלא
 הניחו אף העלמית עד בקר, כ"א יכלו את הכל מיד: (ד) נביאיה, נביאי השקר. פוחזים,
 קלי דעת. אנשי בגדות, שם הרבים כפלם הסוללות באו העיר, והענין כי נביאי השקר חזו
 להם משאית שוא וידיחו אותם בחלקלקות לשונם לאמר שלום, ולא זכרו אחריתם. כהניה,
 אשר היו להם להורות את הצם משפט ודת, חללו קדש ויחמסו תורה בעברם על מכותיה:
 (ה) ה' צדיק בקרבה, זכר זאת להגדיל רשעתם, כי אף שיראו תמיד לזקות ה' וכל מעשהו
 באמונה ואין עול, כי חדשים לבקרים יתגלו משפטיו, הם סדרי הטבע המורות על השגחתו
 ואמונתו, והיה להם לקחת מוסר ובכל זאת לא יודע עול בשת, כלומר לא נתנו על לבם
 להחבייש מן החל הלדיק השוכן בקרבם: (ו) הכרתי גוים, כנוי מדבר בעדו על שהנניא יתפעל
 מאד לדבר בשם אלהיו, כאלו ה' בעלמו ובכבודו יוכיחם לאמר אני עשיתי את עלי להשיבם
 למוטב כי הכרתי גוים הזשחתיים נמעשיהם, והשמותי פנותם וחולותם. נצדו, ל' ארמית והוא
 ריקות ושמן: (ז) אמרתי, כל זאת עשיתי לעיניהם ואמרתי כי יחממו לקחת מוסר ולירא
 מפני

תרגום אשכנזי קמה

וואָהנונג ניכט צערשטערט
ווערדע, ביא אללעם וואָס איך
איבער זיא פֿערהענגט; פֿער-
דערטען זיא דאָך דאָז לאַסטער,
פֿערדערבטען איהרע זימטען.
(ח) זאָ האַררעט דען מיין,
שפּריכט דער עוויגע, האַררעט
דעם טאָג ענטגעגען, דאָ איך
מיך צור בייטע אויפֿמאַכע;
ווען איך פֿעראַרדנע דאָס פֿעל-
קער זיך פֿערזאָממען, נאַציאָ-
גען צו זאָממען טרעטען, דאָס
איך מיינען צאָרן איבער זיא ער-
געסע יאָ מיין פֿייער-אייפֿער
ווירד דאָז גאַנצע לאַנד פֿער-
ניכטען. (ט) אַלסדאָן וואַנדלע
איך דיא שפּראַכע דער היידען
אין איינע גערעייניגטע שפּראַכע
אום, דאָס אַללעס דען נאַמען
דעם עוויגען זאַנבעטעט, אַל-
לעם איהן איינמיטהיג פֿער-
עהרט. (י) יענווייטס דער שטרע-
מע כוש'ס, וואָ מיינע אַנבעטער צערשטרייעט זינד, ווירד מאַן מיר דיעזע אַלס מיר גע-
ווי הטע געשענקע צופֿיהרען. (יא) צור זעלביגען צייט ווירסט דוא ניכט מעהר ער-

יכרת מעונה כל אשר פקדתי
עליה אכן השכימו השחיתו כל
עלילותם: (ח) לכן חבו לי נאם-
יהוה ליום קומי לעד כי משפטי
לאסף גוים לקבצי ממלכות
לשפך עליהם זעמי כל חרון אפי
כי באש קנאתי האכל כל-
הארץ: (ט) כראו אהפך אל-
עמים שפה ברורה לקרא כלם
בשם יהוה לעבדו שכם אחד:
(י) מעבר לנהרי כוש עתרי בת-
פוצי יובלון מנחתי: (יא) ביום
ההוא לא תבושי מכל עלילותיך

אשר

מע כוש'ס, וואָ מיינע אַנבעטער צערשטרייעט זינד, ווירד מאַן מיר דיעזע אַלס מיר גע-
ווי הטע געשענקע צופֿיהרען. (יא) צור זעלביגען צייט ווירסט דוא ניכט מעהר ער-

ר ש"י

עליה. ולא יכרת ממנו כל הטוב אשר לוייתי להביא עליה: (ח) קומי לעד. שאקוס להתוועד
עליכם: (י) מעבר לנהרי כוש. יובלון לי מנחה: עתרי. את המתפללין אלי: בת פוצי.
בנסיות נפיותי אשר הפכותי: (יא) לא תבושי מכל עלילותיך. כי כבר לקית ונלכה עונך:
עס

ב א ו ר

מפני העונש המעותד לנא גם עליהם. ולא יכרת מעונה, מעון העיר. כל אשר פקדתי
עליה, מהרעות, לא ינא עליה. אכן השכימו השחיתו וגו', וככל זאת הם השתדלו עוד
להרע מדי יום ביומו: (ח) לכן חבו לי, עמדו והלפנו ליום שאכרוף אתכם. קומי לעד,
כלומר לשלול שלל. כי משפטי, גזירה היא מלפני לאסוף גוים וממלכות על ירושלים: (ט) כי
אז, בהתאסף העמים על ירושלים למלחמה ורבים בה יכרתו ויגעו והשלישית יותר בה (כנזכר
בזכריה י"ג י"ד). אהפך אל עמים, שפתם הראשונה בשפה ברורה, שלא יזכירו עוד אלהים
אחרים, כ"א כלם יקראו בשם ה' ויעבדוהו. שכם אחד, ר"ל בלב אחד: (י) מעבר לנהרי
כוש, ששם גלו עשרת השנעים. עתרי בח פוצי, ישראל שהם עותרים ומתפללים לשמי והם
כפולים בגלות. יובלון, הזומות אותם לי למנחה: (יא) ביום ההוא, אחרי אשר לרפתך
מעונותיך. לא תבושי, מפשעיך הראשונים כי כבר נלכה עונך: עליו גאוחך, כלומר המתגאף
והעליוס

ראטהען, אָב דינען פֿרעפֿעל-
 טהאטען דיא דוא אָן מיר בע-
 גאַנגען; דען יענע טראַטציגען
 האָכמיטהיגן ווערדע איד ענט-
 פֿערנען אויס דינער מיטטע.
 ניכט מעהר ווירסט דוא דיק
 שטאַלץ ערהעבען אויף מיי-
 נעם הייליגען בערגע. (יג) איין
 פֿאַלק נור דעמיטהיג אונד
 געבייגטען זינגעס, ווירסט דוא
 נאָך זיין, דאַז דעם נאַמען
 דעם עוויגען פֿערטרויעט.
 (יג) דיעזער איבעררעסט
 ישׂאל'ס איכט ניכט לאַ-
 סטערטהאַט, רעדעט ניכט
 טריגליכע וואָרטע, פֿיהרט
 קיינע טיקעפֿאַללע שפראַכע
 אים מונדע; יאָ דייעזע ווערדען
 רוהיג וויידען, אונגעשרעקט
 אין איהרען וואָהנונגען ראַ-
 סטען. — (יד) פֿראַהלאַקקע
 טאַכטער ציון! וויכצע ישׂראל!
 פֿרייע דיק אונד טריאומפֿיהרע
 טאַכטער ירושלים! (טו) ער
 דער עוויגע האַט דיין שטראַפֿ-
 גניכט אַכגעוואַנדט, דינע
 ווידערזאַכער ענטפֿערנט; דער
 עוויגע, דער רעגענט ישׂאל'ס

אֲשֶׁר פִּשְׁעַתְּ בִּי כִּי-אֲזוּ אֲסִיר
 מִקֶּרְבְּךָ עָלַי וַיִּזְוֶנְאוּתְךָ וְלֹא-תוֹסֵפִי
 לַגְּבִיּוֹת עוֹד בְּהִיר בְּקִדְשֵׁי;
 (יג) וְהִשְׁאַרְתִּי בְּקֶרְבְּךָ עִם עֵנִי וְדַל
 וְחָסוּ בְשֵׁם יְהוָה: (יג) שְׂאֲרִית
 יִשְׂרָאֵל לֹא-יַעֲשׂוּ עוֹלָה וְלֹא-
 יִדְבְּרוּ כָזָב וְלֹא-יִמְצֵא בְּפִיהֶם
 לִשְׁוֹן תְּרֵמִית כִּי-הִמָּה יִרְעוּ
 וְרַבְצוּ וְאִין מַחְרִיד: (יד) רְנִי בֵּת-
 צִיּוֹן הֲרִיעוּ יִשְׂרָאֵל שְׂמַחִי וְעַלְוִי
 בְּכָל-לֵב בֵּת יְרוּשָׁלַם: (טו) הַסִּיר
 יְהוָה מִשְׁפָּטֶיךָ פִּנְהָ אֵיבֶךְ מִלֶּךְ
 יִשְׂרָאֵל וַיְהוֶה בְּקֶרְבְּךָ לֹא-תִרְאִי
 רַע עוֹד: (טו) בַּיּוֹם הַהוּא יֹאמַר
 לִירוּשָׁלַם אַל-תִּירְאִי צִיּוֹן אַר-
 יִרְפוּ יָדֶיךָ: (יז) יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 בְּקֶרְבְּךָ גְבוּר יוֹשִׁיעַ יִשְׂיַע עֲלֶיךָ

בשמחה

העררשט וויעדער אין דינער מיטטע, אונגליק פֿירכטעסט דוא ניכט מעהר. (טז) יא דאַן
 רופֿט מאַן ירושלים צו: זייא פֿורכטלאַז! לאַס דינע אַרמע ניכט זינקען, אָ ציון! (יז) ער
 דער עוויגע דיין גאַטט טהראַנט אין דינער מיטטע, איין זיעגרייכער העלד. ער פֿרייעט זיך
 דיין

ר ש י

(יב) עס עני ודל. עס ענותן ומקבל עולבן: (טו) משפטך. יסורך יושיע"ל א בלע"ז:
 (יז) גבור יושיע. גבור הוא אשר יושיע מן העב"ם:

ב א ו ר

והעלזים ברשעתם: (יב) עס עני ודל, ת"י עס ענותן ומקבל עולבן: (יג) שארית ישראל,
 השארית הנשאר אז. כי המה ירעו, כי לחזק הדבר, כלומר נודאי המה ירעו ורצו לבטח:
 (יד) רנני, התלהב הנביא ברוח קדשו לקרוא לציון וירחל שירונו וישמחו בכל לב על התשועה
 הגדולה הזאת: (טו) הסיר ה' משפטך, יסורך יושיע"ל א בלע"ז (רש"י). פנה איבך, מארלך.
 מלך ישראל ה' בקרבך, שנינתו עומדת נתוכך במקדס: (יז) ה' אלהיך בקרבך גבור יושיע,
 כגבור המוקח עיניו על העיר לחסותה מכל פגע. ישיע עליך בשמחה, כלומר ישמח לקראתך

העררשט וויעדער אין דינער מיטטע, אונגליק פֿירכטעסט דוא ניכט מעהר. (טז) יא דאַן
 רופֿט מאַן ירושלים צו: זייא פֿורכטלאַז! לאַס דינע אַרמע ניכט זינקען, אָ ציון! (יז) ער
 דער עוויגע דיין גאַטט טהראַנט אין דינער מיטטע, איין זיעגרייכער העלד. ער פֿרייעט זיך
 דיין

בְּשִׁמְהָהּ יַחְרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ יִגִּיל
עָלֶיךָ בְּרַנָּה: (יח) נוֹגֵי מְמוּעַד
אֶסְפְּתִי מִמֶּנּוּ הָיוּ מִשְׁאֵת עֲלֶיךָ
חֶרְפָּה: (יט) הַנְּגִי עֲשֵׂה אֶת-כָּל-
מַעֲנִיךָ בְּעַת הַהִיא וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת-
הַצְּלָעָה וְהַנְּדָחָה אֶקְבֹּץ וְשִׁמְתִים
לְרַתְּהֶלָה וּלְשֵׁם בְּכָל-הָאָרֶץ
בְּשֵׁתָם: (כ) בְּעַת הַהִיא אָבִיָּא
אֶתְכֶם וּבְעַת קִבְצִי אֶתְכֶם כִּי-
אֵתֶן אֶתְכֶם לְשֵׁם וּלְרַתְּהֶלָה בְּכָל
עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת-שְׁבוֹתֵיכֶם
לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְהוָה:

חרגום אשכנזי קמו
דיין מיט וואָננע, שווייגט ליע
בעפאלל, פראהלאקט דיר ענט
גענעו. (יח), יענע אויסגעטרייע
,,בענען דיא וועגען דער צער-
,,שטערטען פעסט-פערזאמט-
,,לונג טרויערטען, פערזאמט-
,,לע איך וויעדער; לאנגע גע-
,,נוג דולדעטען זיא דיא דריק-
,,קענדע שמאך. —" (יט) זיהע
,,איך צערמאלמע דיינע בע-
,,דריקקער אללע צור זעלביגען
,,צייט, שטעהע דער געלעהמ-
,,טען בייא, נים דיא פערשטא-
,,סענע אויף, אונד לאססע
,,זיא וויעדער רוהמפאלל ווער-
,,דען; לאס איהרן שימפף אין
,,עהרע זיך וואנדעלן, אויף
,,דעם גאנצען ערדקרייז. (כ) צור
,,זעלביגען צייט ווערדע איך
,,איך פיהרען, איך פערזאמ-
,,מעלן; יא איך ווערדע איך צו פרייז אונד עהרע אונטער אללען פעלקערן דער ערדע
,,מאצען, ווען איהר זעהען ווערדעט דאס איך אויס אייערעם עלענד, איך פיהרע-
שפריכט דער עוויגע.

ר ש י

יחריש באהבתו. יכסה על פשעיד באהבתו וכן ת"י יכנוש על חוביך כרחמימיה: (יח) נוגי ממועד
אספתי. את המולאים ממועדי שלא היו משמרים שנתות וימים טובים. נוגי ל' הולאה כמו הגו סיגיס
(משלי כ"ה) כאשר הוגה מן המסילה (ש"כ ב') ואין שורש בתיבה תלא הגימ"ל ללכדה: אספתי. בליתי:
ממך היו. מעמד היו: משאת עליה חרפה. על אותה אשמה היה לך משאת חרפה: (יט) הנגי
עשה. ת"י הא אנא עביר גמירא. ויש לפותרו ל' עישוי כמו ועסותם רשעים (מלאכי ג'):
בכל הארץ בשתם. בכ"מ אשר היו שם לבשתם שם אתן אתכם לשם ולתהלה:

ב א ו ר

כאיש השב לקחת לו האשה אשר שלח אותה על רוב פשעיה ועתה כשנרצה עונה יקבלה בשמחה
וישתוק מפשעיה הראשונים, וזה טעם יחריש באהבתו: (יח) נוגי ממועד, ענינו יגון, כלומר
אשר היו בגלותם באבל ויגון ממועדים הנשכחים ולא יכלו לעלות לרגל. אספתי, עבר במקו'
עתיד, עתה אאסוף אותם לך. ממך היו, מאתך ילאו וארכו להם הימים בגלות. משאת
עליה חרפה, כלומר די לך בזה שנשאת ימים רבים החרפה עליך שנייך ילאוך: (יט) הנגי
עשה, מלשון ועסותם רשעים, ענין דריכה ודריסה. את הצלעה, ד"מ כמו הרועה המחזיק
בזרוע את הפה המלוש והטולע על ירך. והנדהה, אשר אבדה מהעדר יקבץ. בכל הארץ
בשחם, בכל ארץ הגלות שלקחו שם בשתם יהיו לשם ולתהלה: (כ) ובעת, ההיא יהיה קנני
אתכם, כי מלת ההיא שזכר עומדת במקום שמים (רד"ק):

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF CHICAGO
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

DATE RECEIVED _____
BY _____

NO. _____

RECEIVED _____
